

MAGYARÁG

1939. Junie 18

VIII. No. 167

1 lei

Tulajdonos és felelős kiadó:
Özv. PÁSZTOR EDÉNE

Alapította: **PÁSZTOR EDE**

Felelős szerkesztő:
Dr. ZOLTÁN JENŐ

Bejegyzve: Tribunalul Bihor Ordonanța No. 15—1938. — Szerkesztőség és kiadóhivatal: Oradea—Nagyvárad, Piața Mihai Viteazul Viteazul 4.

Japán csak feltételek mellett szünteti meg a tien-csini ostromzárát

Japán teljes ellenőrzést és hatalmat akar gyakorolni a tien-csini idegen-negyed fölött

London, június 16. Az újabb jelentések szerint a japánok folytatják az ostromzárát Tien Csin nemzetközi negyede ellen. Isagaki japán vezérkari főnök és Arita a helyzetről jelentést tettek a japán minisztertanácsnak. A japán kormány el van iökélve arra, hogy amíg a nemzetközi negyed lakói el nem ismerik a pekingi kormány intézkedéseit, az ostromzárát fenn tartják. A japán had-

vezetőség az ostromzár megszüntetését a következő feltételekhez köti:

1. Az idegen területek lakói ismerjék el a pekingi kormány intézkedéseit és ne avatkozzanak bele az észak-kínai ügyekbe.

2. A nemzetközi negyed rendőrségét helyezték japán ellenőrzés alá. A japán ellenes terroristákat tartóztat-

sák le.

3. Szolgáltassák ki azt az 50 millió dollár értékű ezüstöt, amelyet a nemzetközi negyedben őriznek a Csang-Kai-Sek céljaira.

A japán kormány óva inti Angliát a megtorló intézkedésektől, mert ellenkező esetben Japán hasonló azonnali megtorló intézkedésekkel válaszol.

vett jegyzőkönyvön nincs orvosi aláírás és azt csak a legénység tagjai irták alá. Különös, hogy a holttestet nem tartották a hajón, bár csak két napi utjuk volt Constanțaig. — Nem tartják kizártnak, hogy a kapitány gyilkosság áldozatául esett és ezért a hajó személyzetét egyelőre őrizetbe vették.

Az albán király Londonban telepedik le

London, június 16. Zog volt albán király Londonban telepszik le végleg a családjával. Az angol kormány szívesen adott menedéket az albán királynak, feltéve, hogy az albán király nem folytat politikai tevékenységet.

Chamberlain: Európára súlyos események várnak

London, június 16. A Yorkshire Post jelentése szerint az angol kormányt a hó végéig átalakítják.

Chamberlain az alsóház csütörtöki ülésén hosszabb beszédet mondott a külpolitikai helyzetről és kijelentette, hogy Európára súlyos események várnak.

Himler Prágában

Prága, június 16. Himmler, a Gestapo főnöke váratlanul Prágába érkezett. Látogatásának igen nagy jelentőséget tulajdonítanak.

A bolgár pénzügyminiszter Berlinben

Berlin, június 16. Bogiloff bolgár pénzügyminiszter Berlinbe utazik, hogy a német pénzügyi körökkel a két országot érintő gazdasági és pénzügyi kérdésekről tárgyaljon.

Feszültté vált a helyzet Csehországban

Sorozatos letartóztatások Szlovákiában

London, június 16. A Havas jelenti: A híres prágai tudósítója szerint a csehországi német tevékenység új formát öltött. Pardubiceban és Prágában az összes mozdonyok két nap óta befűtve indulásra készen állanak. Brünn és Olmütz, valamint Olmütz és Igló között az országutakon holnaptól kezdve szünetel a polgári közlekedés. A prágai szállókban nagyszámú német rendőrszertartózkodik.

A Prágában székelő német tisztviselők utasítást kaptak, hogy hozzátartozóikat azonnal küldjék vissza a Birodalomba.

Páris, június 16. (Rador) A Havas jelenti Pozsonyból: A szlovák hatóságok újabb 30 letartóztatást eszközöltek. Az elítélteket az ilavai koncentrációs táborba szállították. Azzal vádolják őket, hogy kormányellenes röpiratokat terjesztettek. A szlovák lapok be-

vesen támadják a rendzavarókat, akik pánszláv ürügy alatt véget akarnak vetni a független Szlovákiának.

Prága, június 16. Az éjszaka tüzvész pusztította el Märisch Ostrau legnagyobb zsinagógáját és a zsidó hitközség épületét.

Gyilkosság gyanúja alatt őrizetbe vették egy Constanța-ba érkezett norvég hajó legénységét

Constanța, június 16. Szerdán futott be a constanțai kikötőbe a „Myriel” nevű norvég hajó. A „Myriel” Gibraltárból jött. A legénység közölte a kikötőhatóságokkal, hogy a hajó kapitánya, Efin Melicenko, utazás közben. Isztambul közelében szivroham következtében meghalt. Holttestét tengerész-szokás szerint zsákba varrták és a tengerbe dobták. Az ügyben megindították a viz-

gálatot. A tengerészek által felmutatott s a halálesetről fel-

Megkezdte tárgyalásait William Strang Moszkvában

Moszkva, június 16. William Strang angol külügyi megbízott megkezdte tanácskozásait az illetékes moszkvai körökkel. A tárgyalásokról hivatalos je-

lentést még nem adtak ki. — Molotov négy órán át tanácskozott a francia és angol követtel.

TIEN-CSIN Miért kezdte meg Japán most angol-ellenes akcióját

Japán ismét régi és bevált politikáját folytatja. A tien-csini eseményekben azok számára, akik a Távolkelet ügyeinek menetét figyelemmel kísérték, semmi meglepő nincs. Évekig úgy mondtuk ezt: japán taktika. Ma úgy nevezzük: München utáni taktika.

Mert mi az, ami az Ég Városában, ahogy kínaiul hívják az egykori császárvárost, történik? A magyarázat egyszerű.

Az európai klasszikus történelem és diplomácia azt tanította, hogy az az állam, amelynek valamely akciója kátyuba jutott, visszavonuljon, igyekezzék presztizsét minél kedvezőbb feltételekkel biztosítani. Ámde ez a taktika a régmúlté. Ma az az állam, amely bakot lőtt vagy tulnagy győzelemmel megterhelte gyomrát, úgy segít a bajon, hogy tovább támad. Az ellenfelekre ez a támadás meglepetésként hat és így engedékenységre bír. Ez az egyik. A másik az, hogy akkor kezdeni akcióba, amikor az érdekelt leendő ellenfél figyelme más, számára nagyobb fontosságú ügyben van lekötve. Ez történt mindkét japán-kínai háború megindulásakor, ennek köszönhető Japán, hogy támadásai nem szélesültek távolkeleti világháborúvá és ilyen pillanatot használt ki most is, hogy eljárjon régi ellenfelei, a nemzetközi koncessziók ellen. Angliát és Franciaországot ma elsősorban Európa érdekli, — Arita külügyminiszter tehát joggal hiheti, hogy nem fogja Páris és London szabadkezett adni Berlinek azért, hogy Japánnal felmerült incidensüket fegyveres uton rendezzék.

Válságba került a japán hadsereg Kinában

Japán súlyos helyzetben van Kinában. Tokióból már röpiratok kelnek szárnyra, hogy „a kínai hadsereg erejének megtörése még legalább két-három évet igénybe vesz”, meg hogy: „mai harcunk eredményét fiaink fogják élvezni”. Ismert szövegek ezek. Amikor az élőknek szenvedniük kell haszon nélkül, akkor felidéznek az eljövendő nemzedéket, hogy hát értük érdemes.

A feltámadt Kína ellenállása meglepetésként hatott a japán hadvezetőségre. Vereség vereség után éri őket, örülnének már, ha tisztességes békét köthetnének. De tulsokat ígértek, legalább valamit be kell tartani belőle. És igaz, hogy egy Japánhoz viszonyítva hatalmas — Kinához viszonyítva jelelmentelen — területet elfoglaltak, de éppen olyan területet, amelynek kiaknázása addig, amíg a folyók torkolatánál

ott büszkélkednek a nemzetközi koncessziók, amíg angol, francia, amerikai érdekeltségek tartják kezükben ennek a vidéknek minden kincsét és egész kereskedelmét, a szó szoros értelmében lehetetlen. Japán ezzel a területtel, ha a koncessziók fennmaradnak, — csak terhet vett magára, csak közigazgatási felsőbbiséget szerzett, mégpedig olyan felsőbbiséget, amelynek képviselői állandó életveszedelemmel játszanak az őket körülvevő gyűlö-

lettengerben.

Pyrrhusi győzelem, amely, hogy valamit hozzon, ahhoz le kell számolni a koncessziókkal. Márpedig a japán kormányzati rendszernek létérdeke, hogy valami hasznot fel tudjon mutatni a rengeteg áldozatért, amit a néptől kikövetelt, mert ha az agyonkínzott japán katonák, a kifosztott japán nép rájön, hogy vezetői elszámították magukat, hogy az Isteni Császár tévedett — abból nagy bajok lehetnek.

A müncheni recept

Az ürügy pedig kézenfekvő. Csak az európai fegyverbarátok közelmúlti taktikájához kell fordulni. Hogy is mondta Hitler? „Meg kellett semmisítenem Csehszlovákiát, mert ez az állam volt a németellenes hatalmak fegyverraktára, a legalkalmasabb stratégiai terület a német ipartelepek bombázására. Tettünk csak jogos önvédelem volt.”

Hát van ennél alkalmazhatóbb recept a koncessziós területekkel szemben?

„A koncessziók támogatták

a japánellenes kínai mozgalmat” kópiázza a Kroll operában elhangzott szöveget Arita — „valósággal melegegyai voltak a kínai forradalmároknak. Földrajzi elhelyezkedésük jogosan megszerzett területeink kihasználását teszi lehetetlenné. Amit teszünk, nem támadás, hanem érdekeink megvédése.”

Ez több, mint hasonlatosság a két nyilatkozat között, ez már a tanítvány szajkózása. De nem tehetségtelen tanítványé. Mert nem csak azt ta-

Cselédlány pere a községi jegyző ellen

A levelező lap, mint terhelő bizonyíték

Két évvel ezelőtt R. P. vidéki jegyző cselédként alkalmazta N. O. 14 éves leányt. Mindössze két hétig volt a leány a jegyző szolgálatában, majd szülei feljelentést tettek ellene az ügyészségen erőszak címén. — Vizsgálat indult az ügyben és ennek során a törvényszéki orvosszakértő megállapította, — hogy a leány állításai megfelelnek a valóságnak.

Vádirat készült a jegyző ellen, majd az ügy a büntető-törvényszék elé került. Kihallgatása során a jegyző erélyesen tiltakozott a vád ellen és azt a leány bosszujának minősítette. Elmondotta, hogy a rövid szolgálati idő alatt nem is gondolt arra, hogy nőnek tekintse alkalmazottját, jöllehet a leány már akkor erkölcstelen életmódot folytatott. Erre vonatkozóan a törvényszék több tanút hallgatott ki s ezek elmondották, hogy a panaszos leány valóban már egészen fiatal korában megdöbbentően feslett életet élt.

Ezzel szemben a magánvád képviselője két levelezőlapot mutatott be a bíróságnak. A lapokat a jegyző írta a leánynak és azokban a városba hívta, találkozóra. Az egyik levelezőlapon a jegyző olyan szavakat használt, amelyekből két

seget kizáróan meg lehetett állapítani, hogy szerelmi viszonyt folytatott a leánnyal. A magánvád szerint ez a két lap a vád kétségtelen bizonyítéka és ezen megdőln minden tagadás.

A tegnapi tárgyaláson a vád lott védője bejelentette a bíróságnak, hogy az a levelezőlap, amelyben a kérdéses kitételek szerepelnek, nem a jegyző kezétől származik, hanem közönséges hamisítvány. A másik lap viszont csak azt tartalmazza, hogy a vádlott behívta a leányt, ez pedig mit sem bizonyít. A jegyző ugyanis állást akart szerezni a leánynak, mert egyik ismerőse megkérte, hogy falusi cselédlányt ajánljon neki. Ezért hívta a leányt, hogy itt közölje vele ismerősének címét és elfoglalhassa az állást. A másik levelezőlap viszont nyilván a leány szüleitől ered, akik mindenáron be akarják bizonyítani a jegyző bűnösségét, hogy 50.000 leji kártérítést követeljenek tőle. A hamisítás tényét egyébként bárki megállapíthatja, mert a két írás nem is hasonlít egymásra, valamint az ortográfiai hibák is bizonyítják, hogy azok nem származhatnak a jegyzőtől. Ezért a védő újabb tanukat jelentett be a jegyző ártatlanságának bizonyítására.

nulta meg mesterétől, hogy mit kell mondani, de azt is, hogy mikor és hogyan. Akkor, amikor a másik csak félfüllel figyelhet és úgy, hogy azzal az ellenfeleknek csak egy részét támadja egyszerre. A francia és angol koncessziókat körülvevők az amerikaiak — azonban értetlenek, szentek.

Csakhogy éppen a közelmúlt bizonyította be, hogy Amerika messzebb lát, mint Európa. Az európai demokráciákat, vagy a Páris—London szövetséget és Moszkvát egy ideig ki lehetett játszani egymás ellen, de Amerika már akkor megmondta — Moszkva is —, hogy a müncheni béke után a prágai vértelen háború jön. Amerika ugyanúgy tudja ma is, hogy az angol és francia koncessziók után az amerikai koncessziók kerülnek sorra.

És ha Washington Európában félig befagyott üzleteiért és humanista elveiért ennyire exponálja magát mit fog szólni ott, ahol „róla szól a mese”, ahol saját bőréről van szó?

Ez az a pont, ahol a Kroll-operai magyarázat hiábavaló, mert a féligazságok, csak fél-mersszel szemben érvényesülhetnek, ő ott, ahol elszánt és öntudatos ellenfélre talál, vagy önként meghátrálnak, vagy véres fővel lesznek kénytelenek visszavonulni.

REVÉSZ GYULA

A törvényszék elfogadta a védelem indítványát, elrendelte az újabb tanúk beidézését és ezért a tárgyalást elhalasztotta

Felelősségrevonás a proletárdiktatura alatt elkövetett kivégzésért

Budapest, június 16. A pest-vidéki törvényszék gyorsított tanácsa szerdán ítéletet hozott Klein Jenő bűnperében. A vádlott résztvett a magyar proletárdiktatura idején egy újpesti ellenforradalmár kivégzésében. Klein az esztergomi fogolytáborba került, ahonnan megszökött, átúszott a Dunán és azóta Csehszlovákiában bujdosott. Klein a főtárgyaláson azal védekezett, hogy a kivégzésre őt is — több társával együtt — kirendelték és nem tehetett egyebet, mint teljesítette a parancsot. A bizonyítási eljárás befejezésével a bíróság elejtette a gyilkosság vádját és azt szándékos emberölés vádjára módosította át. Kleint a bíróság szándékos emberölés vádjára módosította át. ítélt, de a büntetés végrehajtását tekintettel a bűnözés elévült voltára felfüggesztette. Az ügyészség azonban elrendelte a vádlott további fogvatartását arra való hivatkozással, hogy szökésétől kell tartani.

A VÉRZŐ ARENA

Hogyan „magyarázza” meg egyik erdélyi lap, hogy a spanyol bikaviadatok visszaállítása a békét hirdeti. Tanulságos cikk, amiből kiderül, hogy a bikaviadal „az öröm atavizmusa”

Az ördög sajnálja azt a pár megveszett bikát, amit agyonszurnak a spanyol arénákban. De a bikaviadal visszaállításának híre élénk visszatetszést szült a nyugati sajtóban. Bizonyára ezek a lapok sem a bikákat sajnálták, hanem az embert, mely oktalan állatok

kinzásában találja gyönyörűségét.

Ezt a gondolkozást nem teszi magáévá a kolozsvári „Emlenzék” mely az alábbi cikkben megvédi a spanyol bikaviadatokat. Leközljük a cikket, mert érdekes bizonyítéka annak, hogyan igyekeznek bizo-

nyos korszellem egyszerű igazságokat is kifordítani s hogyan sikerül is neki — a sofista iskola nagyobb dicsőségére. Mert „kimagyarázni” az apagyilkosságot is lehet. Az ember legnagyobb kincse a szó így lesz átok, mely gyilkorra és vadságra buzdít... Igy kezdődik a tudósítás

Tudósítás egy vidám és gondtalan képről...

Nemrég ezt a rövid hirt közzölték a világlapok, egy nemzet és nemzeteket igen-igen jellemző eseményről. A győzelmés nemzeti Spanyolország a káprázatos madridi diadalmenet nyomában rögtön megrendezte ismét a polgárháboruban szünetre kényszerült bikaviadalt, amelyre soha nem látott tömegben sereglett össze a nép. A lapok világszemléleti különbség nélkül elismerték a tényt, hogy az első nagyszabású bikaviadalra, nemcsak a hivatalos Spanyolország legfőbb méltóságai, hanem a legalsóbb réteg képviselői is felvonultak. Vidám és gondtalan volt a kép, hatalmas és természetesen az öröm kiáltása, amikor a bikák sorba bevonultak a torreadorok tarka-barka személyzetükkel együtt megtették ősi kötelességüket. Kétségtelenül a hosszú gondtól való felszabadulás önkéntes és önkéntelen megnyilatkozása volt, ami az arénában Isten szabad ege alatt forrt, zajlott, ujjongott. S mindegy, hogy legyerve-rel a kézben, vagy gyülölettel a szívben, tegnap még hogy álltak szembe a felek. — Most a perc öröme uralkodott, a gondtalanság tudata irányított érzéket és képzetet, mely világnézeti elgondolással fogják felépíteni súlyos válságaihoz Spanyolországot, mert valamilyen formában fel kell építeni.

A derék tudósító tehát „vidámrak és gondtalanoknak találja a képet”, melynek keretében a „legmagasabb és legalsóbb néposztály találkozik” és „mindent feled” mert hiszen:

De hát ez ugyis ugyiszólván a kétharmadvilág segítségével fog történni, mely örül, hogy a világtékének ez a tüzfészke kihamvadt. Spanyolországnak vagy mondjuk most az egyszerű még így: a győztes nemzeti Spanyolországnak igen súlyos szövetségei voltak a polgárháboru során és ezek a szövetségek lassanként szerződő barátokká alakulva át, most a termelésükkel, már üzleti ér-

tekből is, támogatni fogják Franco rendszerét. De a gazdasági verseny törvénye alapján a „emleges nagyhatalmak is igyekeznek majd hasznot húzni a fölépítés politikai és gazdasági hasznából. És — bár javarészt demokratikus szellemű — a spanyol Közép- és Délamerika szintén támogató rokonszenvvel néz át az egykori anyaállamra, mert ez a

latin demokrácia a legtöbb helyt erősen diktatorikus és katonai hajlamu — szinte testvére a spanyol junta-szellemnek — és így szívesen barátokozik a tekintélyrendszerek bölcséleti elemeivel. Nem kell beszélünk itt a faj és vér kötelékeiről, melyek az egykor gyarmati kizsákmányolás sötét emlékeit már fölszívták tökéletesen.

Amit a „humanisták” nem tudnak megérteni

A bikaviadal felújítása ellen természetesen „humanista” hangok emelkedtek és elitelő-en nyilatkoztak az öröm ez ata vizmusáról. Ezek a játékok mindig megítélésre készítették a szigorú és egyszerű erkölcsű embereket. Elvégre pogányos dolog a bikaviadal, az ókor gladiatori játékaiknak, a vérszagu és vértől iszamlós cirkuszi rendszernek maradványa. Embertelen dolog, ha szegény bikák feltüzelésében és aztán ártatlan pusztulásában leli örömet az ember. De a husevés el lenségeinek akkor szintén valami kis igazuk van, mikor haszoló szellemben tiltakoznak a mézsárszék ipara ellen s ha nagyon szaporítani akarjuk távolsó példákkal az érveket, megemlékezhetnénk róla, hogy a gépkocsiversenyek szinte mindig megkövetelik a maguk emberáldozatát, a labdarugómérkőzések a csonttöréseket, sőt végzetesebb baleseteket is, általában, hogy a testgyakorlat végletességei, főleg mikor csúcsteljesítmények előéréséről van szó, beteg szíveket és így korai halálokat követelnek, szóval minden fölösleges gyilkosságok elkövetői, a versenyeket pedig mégis óriási tömegek nézik mámorosan és elfelejtik, hogy a versengő tulajdonkép az ókori kiválasztott gladiátorokhoz és a jelenkori torreadorokhoz hasonlít a nagy kivülálló és egészséges testgyakorlatot nem is üző tömegek szórakoztatása céljából, mint ahogy a lóversenyeket a célza-

tosan kitenyésztett nemes állatok hajszolása is verseny- és fogadási szervenvedély kielégítésére szolgál. Ha nagyon felteszszük a bírálat szikrázó és fény

törő üvegét és nagyon felhuzuk az félet észtani gépezet, akkor sok minden kivetni valót találhatnánk, még a tudomány területén is, ahol vértanuk látomása tetszenek föl a tudománysszomj és a dicsőség-vágy áldozatafázis tömegérdekek javára. Elvégre az öröm, jókedv, az izgalom, a felszabadulás érzete, amit a versenyeken, vagy bikaviadalon átél az ember, hasznos, ösztönző, vagy távolabbi haszon eszköze, mint nem utolsó dolog ez például a repülő nyaktörő kockázataiból nemcsak a sportszellemnek vagy a háborúnak, hanem a polgárosultság haladásának is haszon fakad. A puritánnak jogában áll távol állani és tartóztatni, ha tud.

Bizonyos, hogy a spanyol polgárháboru befejezte után a bikaviadatok gyors megrendezése egy nemzetnek és a jelen időben való pillanatnyi helyzeteinek jellegzetes tünete. Az új Spanyolország nemzeti és hagyományos módon akarja önmagának és a világnak bizonyítani, hogy fölszabadult a lieder nyomástól és fölszabadít bennünket is, hogy valószínűleg hosszú békére és munkára rendezkedik be, forradalmi indulata elpihen Mindenki úgy fejezi ki magát, ahogy tudja, szíve szerint. A fődolog, hogy a bikaviadatok arénában összegyűlve kihirdetik a világnak: Afrika előszobájában felszabadítás, béke, belenyugvás, munka van.

Eddig a cikk. A tudomány vértanui, a sportrepülőket teljesítményei — egy nevezőn a bikaviadallal... Mire nem jó a nyomdabetű.

Az élelmezési propagandáért

Bucuresti. — Nincsen ma senki, aki ne látná, hogy az ország új életében a kétkézi dolgozók életszínvonala állandóan emelkedik. A nemzeti és kulturális intézmények — mint a Társadalmi Szolgálat, Országórség és katonai előkép zősök, — irányító eszméinek hatása alatt a tömegek élete felfogásban és törekvésekben megújul. Hogyha a falvakban és városokban a dolgozó tömegek megélhetése nem a szükséges színvonalu, az nem az élelmiszerek hiánya miatt van, hanem hiányzik az a felvilágosultság, amely az ételféléket helyesen választja ki. Hiányzik a dolgozó tömegek szisztematikus előkészítése arra, hogy a napi ételmüket a legmegfelelőbb állítsák össze. Tapasztalhattuk azt is, hogy a parasztjaink a rendelkezésükre álló tápláló élelmiszerek helyett drága s kisebb tápértékű ételeket vásárolt. Azonban ezen a területen is megújító munkák folynak, mint az ország életének többi vonalain. Katonai előképzősök és ország

örök végzik falvakban és városokban a felvilágosító munkát. A felvilágosító és segítő munkából nem marad ki a Társadalmi Szolgálat sem. A helyes táplálkozás igen fontos mert szorosan hozzátartozik a nép egészségügyéhez s ezáltal elsőrendű államérdek is. Hogy csak egy élelmiszert említsünk amely tápértéküknél fogva jelentős: a cukor, amely 4 és félszer több tápértékű, mint a hal, háromszor, mint a tojás, két és félszer, mint a csirkehus és közel kétszer mint a marha hus.

A helyes táplálkozás propagandáját tovább folytatták az arra hivatott intézmények.

Kolozsvár, a mennek 25-én a Macabi labdarugói és tekézői. Egész napos tartózkodás. Jelentkezés a 170 leies viteldij fizetésével a Kis Japportban. Alig iz nely van kísérlőknek.

Japán szívesen alkuszik...

**Japán erősen tiri
Amerika bojkott-
jától, de utolsó lé-**

pését a béke felé az európai eseményektől teszi függővé

Walter Bosshard a Züricher Zeitung pekingi levelezője, a japán kérdések alapos ismerő-

Japán erősen „főzi” Amerikát

Az első jellegzetesség, ami Japánnak a nagyhatalmakkal szembeni viszonyában azonnal feltűnik, — írja Bosshard — az a Tokióban állandóan ismételt felújított igyekezet, amellyel biztosítani szeretnék az amerikai nép rokonszenvét. Az amerikai újságírók a kínai fronton különleges és a többi nemzetek kiküldöttei által nem ismert előnyös bánásmódban részesülnek. A „Panay” tengeralattjáró elcsúszásáért megállapított kártérítést néhány héten belül az utolsó centrig kifizették, míg Anglia még ma is vár a hasonló sorsra utott hajóik, a „Ladybird” és „Sanapier” kártérítési ügyei nek elintézésére.

Csaknem minden hónapban megy egy „Good-Will-mission” úgynevezett „jóakaratomisszió” Amerikába, a newyorki világhiállítás japán pavillon járá pedig mesébe illő összegeket költöttek.

Japán harcol Amerika barátágáért mert attól tart, hogy a hatalmas köztársaság ellenségei sorába állhat.

Japán főleg Roosevelt elnöktől tart

Az amerikai sajtót különös gonddal figyelik és számon tartják. A japánbarát cikkeket lefordítják, hogy bizonyítsák Amerika semlegességét. Japán különösen Roosevelt elnöktől tart. Attól félnek, hogy elrendeli a japán áruk bojkottját. Ez nemcsak a deviza forrásukat zárná el — amit Japán nem nélkülözhet, de megakadályozná a szükséges nyersanyag megszerzésében is.

Amerika a japán selyemárk legnagyobb vásárlója és ugyanakkor Japán legjelentékenyebb pamut, vas, acél, petroleum és benzin vásárlója. 1936-ban Japán amerikai bevitelére 300 millió dollárt tett ki.

Anglia és Amerika egyre erősödő barátságát izgatja Japán

Japán tudja, hogy az amerikai nép rokonszenva a kínai tömegek felé fordul és ez befolyásolhatná a bojkottot is, amely a yenkik kereskedelmi szellemét is legyőzné.

A japán politikusokat nagyon izgatja Amerikai és Anglia egyre erősödő barátsága.

je érdekes cikkben számol be a jelenlegi japán politika leglényegesebb jellemvonásairól.

Anglia Kína-barát politikája nagy ellenszenvet keltett Japánban. Japán tudja, hogy a fehér faj ázsiai presztizsét Anglia tartja fenn és ennek a megőrzése egész Európára kihatóással lesz. Ennek a elérése megnyitná a nagy japán győ-

A japán hadsereg Angliára Kéni vereségeit

A japán hadsereg újra hatá sos kifogást talált: Anglia és csak Anglia a hibás, hogy minden — Japán — javaslatot vizsgálatsit Kína és hogy Csang Kai Seket még nem ígázták le és hogy a kínai dollár még nem omlott össze. Anglia baráti kapcsolatait, valamint ázsiai stratégiai intézkedéseit

Hogyan viselkedik Japán a totális államokkal szemben

Japánnak a totális államokkal szembeni magatartása igen változékony. Aláírta a Komintern-ellenes egyezményt de ez nem jelent katonai szövetséget. A komintern-ellenes egyezményt aláíró hatalmak kapcsolatait a Kína-barát államok ellen akarják kihasználni, úgy, hogy az európai politika sohasem látott befolyást gyakorol a távol kelet eseményeinek kialakulására. A Hiranuma kormány fenyegető magatartást tanúsít a Kína-barát államokkal szemben, de ugyanakkor nem kíván be-

zelmek utját. Anglia azonban nem áll el olyan könnyen az útból. Keletázsiai érdekei több mint fél milliárd lírát tesznek ki. Óriási összeg, amit érdemes megvédeni. London kedvenc taktikája: hosszú konfliktusban gyöngíteni Japán erejét az azonnali beavatkozás helyett. Ezért nyújtottak Kínának is hitelt, ami csak növelte a japán hadsereg a „perfid Al bion” elleni gyűlöletét.

japán ellenes intézkedésnek tüntetik fel.

Az angolok ma a legjobban gyűlölt nép Japánban. Már Anglia gazdagsága is ellen-szenves.

Franciaországgal sohasem volt baráti kapcsolatuk. A Kínának nyújtott közvetett segítség, csak rontotta a viszonyt.

avaikozni európai háboruba, csak az ázsiai konfliktusra tartogatja erejét, amely felett őt lebeg Oroszország fenyegető árnyéka is. Egy szovjet háboru esetén Japán bizik Németország segítségével. Tokióban német katonai kiküldöttek dolgoznak a japán vezérkar mellett. Nagy fájdalomuk, hogy Olaszország sem tudja őket anyagilag segíteni és éppen ezért nem engedik elszakadni a baráti szálát Amerikával.

Hitlert és Németországot csodálják Japánban. A német sikereket irigységgel nézik és

Hitlert a század legnagyobb államférfiának tekintik. A Mein Kampf-ot a tábornoktól az utolsó katonáig mindenki olvassa.

Minden az európai eseményektől függ

Minden barátságuk mellett azonban el vannak határozva, hogy Kína legyőzése után a németeket is eltávolítják ázsia ből.

Japánnak a nagyhatalmakkal szembeni kapcsolatai nem kedvezőek. — Japán baráti pénztelenek és nyers anyag híján vannak. A semlegeseket katonai lépéseikkel eltávolították maguktól.

Japán legszívesebben lemondana minden idegen segítségről. A körülmények azonban úgy hozzák, hogy a cél elérése érdekében a lehetőség szerint kihasználják a tengely erejét. Meddig fog tartani a jelenlegi körülmények között ez a játék? Minden az európai eseményektől függ, amelyet Tokió most élénk figyelemmel kísér.

„Repülőkancelláriát” rendelt Hitler

Berlin, június 16. Hitler elrendelte egy nagy „repülő kancelláriának” nevezett repülőgép építését személyes használatára.

A repülőgép a legmodernebb rádió felvevő készülékkel lesz felszerelve, azonkívül iroda és könyvtár lesz a belsejében, — hogy Hitler repülés közben is dolgozhasson. A repülőgép négymotoros lesz és ugyanolyan típusu, mint az a gép, amely az elmúlt nyáron az első Berlin—Newyork közötti utat abszolválta.

Selejtes kreppapír tekercsenként szállított árban kapható különböző színekben a Pásztor Ede cégnél.

Junius 17-én szombaton este 9 órakor a Színházban

Brassai Viktor és Méliusz József közreműködésével

IRÓK SZERZŐI ESTJE

Program:

Bevezető előadást tart „Modern író és régi titán” címen: **Gyárfás Endre**.
Méliusz József előadása: „Író és lelkiismeret”.

Versek: Arató András, Brassai Viktor, Korvin Sándor, Horváth Imre, Gyárfás Endre, Gréda József, Halmay Arpád, Révész Gyula, Fekete Ferenc, Méliusz József.

Regény részlet: **Csehi Gyula**

Novellák; Robotos Imre, Pásztor Miklós.

Előadók: Brassai Viktor és Dobos Gizi.

Jegyek elővételben a színházi pénztárnál!

A Berlin és Drezda közti villámvasutat kísiklott tizen meghaltak, huszan súlyosan megsebesültek

Berlin, június 16. A Berlin és Drezda között közlekedő villámvasutat Mittelgrund állomáson, a szudéta-vidék közelében kísiklott. Az utasok közül tizen meghaltak, huszan súlyosan megsebesültek.

Késsel rohant a csendőrségi épületbe menekült felesége után a hosszúálló férj

Kolozsvár, június 16. Sándor György Inaud (biharmegyei) községbeli levélhordó 1937. folyamán összekülönbözött feleségével. Az asszony tettlegességre vetemedő férje elől a csendőrségre menekült. A fel-dühödött férfi késsel rohant utána. Természetesen a csendőrök utját állták. Minthogy Sándor György ennek ellenére is megkísérelte a behatolást a hivatalos helyiségbe, a családi

per-patvarból tettlegességgel súlyosbult hatóságsértési per vált.

A csendőrség ugyanis eljárást indított Sándor ellen, akinek ügyét a kolozsvári katonai törvényszék tárgyalta.

A bíróság — minthogy Maier Titus védőügyvéd érvelése szerint a tettlegesség vádjja el-esett, egyszerű hatóságsértés miatt, mindössze 1000 leiben marasztalta el a vádlottat.

Argetoianu királyi tanácsost választották meg a szenátus elnökévé

Bucuresti június 16. A szenátus csütörtöki ülése délután 4 órakor kezdődött. Az elnöki széket A. C. Cuza korelnök foglalta el. A kormány tagjai közül megjelentek Calinescu miniszterelnök, V. Iamandi és N. Zigre miniszter. Az ülés megnyitása után Gyárfás Elemér dr. és Jean Th. Florescu szenátorok tették le az esküt.

Ezután Iorga professzor, a szenátus lemondott elnöke emelkedett szólásra és felvilágosításokat adott lemondásával kapcsolatban. Hangoztatta, — hogy lemondását a szenátus új házszabályzati javaslatának visszautasítása idézte elő. A szenátusnak a mai időkben állandón az Uralkodó mellett kell állania. Beszéde végén javasolta, hogy elnöknek A. C. Cuzat válasszák meg. A. C. Cuza professzor elhárította magáról az elnöklétséget, amire Perieteanu javaslatára felkiáltással C. Argetoianu volt minisztert választották meg a szenátus elnökévé.

C. Argetoianu elfogadta az elnöki széket és köszönetet mondott a bizalomért.

— Engedjék meg — mondta —, hogy nyilatkozzak tegyek és néhány általános szempontot említsék azoknak az elveknek tekintetében, amelyek szemmel tartásával óhajtom vezetni a szenátus tanácskozásait. Kijelentem, hogy habozás és tartózkodás nélkül csatlakozom a Nemzeti Ujjászületés Frontjához. A régi kormányzati rendszerből nem maradt semmi. Ami a képviselőházat és szenátust illeti, ezek régebben az egyéni jog

védőbástyái voltak, amennyire az állam szervezetét érintő kérdésekkel foglalkoztak. A jelenlegi parlamentnek nincs más feladata, mint megsegíteni az

államot a törvények végrehajtásában és egyéni törvényeink figyelmen kívül hagyásával üsztán állampolgári kötelességünket teljesítjük. Teljes meg-

győződéssel jelentem ki, hogy a jelenlegi kormányzati rendszer sokkal jobb, mint a régi volt. Teljes erőnkkel kell támogatnunk a kormány munkáját s ennek elősegítésére én magam a legnagyobb tárgyilagossággal kísérem figyelemmel a szenátus tárgyalásait és ugyanúgy védem meg a szenátus jogait.

A temesvári repülőtér építése körüli visszaélések miatt

elmozdítottak állásából egy belügyminisztériumi inspektort és 2 tisztviselőt

Bucuresti, június 16. A Tim-pul jelentése szerint a temesvári repülőtér építésekor, amit 1935-ben kezdtek meg — súlyos szabálytalanságok történtek, amiket most állapított meg a vizsgálat.

A szabálytalanságok kivizsgálására Călinescu miniszterelnök megbizta I. Zenovie állami főkontrollort. A főellenőr jelentése szerint

Stefănescu Alexandru belügyminisztériumi vezérinspektor és Constantin Vasilescu a bukaresti közigazgatási tábla első referense súlyos szabálytalanságokat követett el.

A jelentés következtében Călinescu miniszterelnök rendelet-törvényt terjesztett az uralkodó elé és

Stefănescu inspektort elmozdították állásából,

Constantin Vasilescut a bukaresti közigazgatási tábla referensét hat havi hivatalvesztés-

teriumi főtisztviselőt rendelkezési állományba helyezték.

A német kultuszminiszter rendelete a vallásos tárgyú könyvekről

A „Figaro” című nagy francia lap berlini levelezője írja a következőket:

„.....A német kultuszminisztérium illetékes osztálya körlevélben értesítette az összes német könyvkereskedéseket arról, hogy a jövőben nem szabad eladniuk úgynevezett „vallásos tárgyú” könyveket. A rendelkezés különben ama könyvkereskedéseket érinti közeletről, amelyek ebben a szakmában specializáltak magukat.

A fenti rendelkezés kiadására az adott okot, hogy a nagyközönség az utóbbi időben feltűnő érdeklődést mutatott vallásos irányú munkák irán-

A nemzeti szocialista körök attól tartanak, hogy e vallásos eszmék ellensúlyozzák kedvezőtlenül a nemzeti szocialista propagandát. A nemzeti szocializmus megfeszítette a német irodalmat a progresszív irodalomtól, most meg akarja tisztítani az ó és újszövetségtől, az Apostolok Leveleitől a Zsoltárok Könyvétől, az egyházatyák munkáitól.

A volt városi szállótelep mellett (Str. Stroiescu), a nagy-állomástól alig 5 percrenyire, több ház építésére is kiválóan alkalmas földterület eladó. Értekezni a tulajdonosnál d. e. 10-ig Str. Franceză 12

A TITOKZATOS HINDU

— Regény — 97

A szegény skót elmondta a megbízatását és Chapman befejezhetette kísérletét.

— Senkinek sem szól a dolgról — véste az alvó agyába — és nem is gondol rá. De ha eljön az óra, emlékezik rá és azt fogja tenni, amit parancsol tam. Megjegyzett mindent?

— Igen — hangzott megegyeszer. Chapman hátradőlt székekben és új szivarra gyújtott, hogy idegeit kissé megnyugtassa.

Az utolsó percektől végtelenül sok függött, de sikerült és most újra biztos talajt érzett a talpa alatt. Ha a többi terve nem is sikerül a sikkasztó pénzze már majdnem az övé s ezzel új életet kezdhet.

Néhány órája még nem remélte hogy ez a fontos dolog, ilyen gyorsan elintéződik, de a pechsorozatot végre szerencsének kellett követnie. Mint szénvedélyes játékos. hitt ebben. Nem is lehetett másként. Tegnap véletlenül vette észre Macgregor sības kezét, aztán Richards véletlenül akadt rá az ujsághirdetésre és a szegény skót ma délben valósággal a karjába szaladt.

Azelőtt csak sokkal körülményesebben sikerült a mitsem sejtő áldozatoknak a varázsszó szert beadnia. De ma alig tette meg a gyors kézmozdulatot, már beonthette az elveszett akarat fájának kábító gyümölcsporát Macgregor negyedik borospoharába. És a férfi azonnal hipnotikus álomba merült, amelyet az alkoholos állapot elősegített. Az elkábítás azelőtt egészen másként zajlott le. Az áldozatok ébren maradtak és nem aludtak el, mint a skót.

A felbecsülhetetlen értékű szer, ezuttal remekül használt és Chapman hátradőlt székébe, hogy kissé kipihenje az utolsó nap megerőltető eseményeit. Ez a siker kárpótolta kissé. Mielőtt a kapzsi Richards választ kapna hirdetésére, a dolgot már régen elintézte.

Mr. Chapman barátságosan megveregette az alvó térdét, de többször meg kellett azt ismételnie, mielőtt a skót fáradtságosan fölemelte szemhéjját, csodálkozva pislogott és körülnézett. Végre visszatért a valóságba, sietve fölállt és első dolga az volt, hogy az ujságokkal teletömött zsebébe nyúlt.

— Bocssásson meg, azt hiszem, elaludtam — dadogta féltéken és nem tudta, mihez kezdjen.

— Kis ebédutáni álomba merült — mondta Chapman elégedett mosollyal. — Természetesen nem akartam zavarni.

(Folyt. köv.)

SPORT

A vasárnapi mérkőzések birói

A vasárnapi B-divíziós mérkőzésekre kijelölték a meccsek bírót:

Jiul—NAC, Husztig.

Turda—Macabi, Ionescu To-

pe. Universitate—Sodronyipar, Sipos. CFR—Rovine Grivița, dr. Morár.

Juhász és Spielmann az Udr akarja megvenni

A NAC két válogatott játékosa — Juhász és Spielmann iránt nagy érdeklődés nyilvánul meg. Tegnap megjelent a NAC nál az UDR megbízottja és a két játékos átvételéről akart tárgyalni. A NAC kijelentette, hogy Juhász iránt a Venus is érdeklődött, szerződletni akarják sőt már a Bologna elleni

Középeurópa Kupa meccsén szerepeltetni is szeretnék. Míg a Venussal a tárgyalások be nem fejeződnek, addig Juhász átadásáról nem tárgyalhatnak. Ha a tárgyalások nem vezetnének eredményre sor kerülhet az UDR által előterjesztett ajánlat megvitatására.

Tözsér második az országos birkozó bajnokságokon

Bukarestben most tartották meg az országos birkozó bajnoki küzdelmeket. A versenyek szép számu induló vett részt és szép sikerrel végződött. A verseny egyik meglepetése volt, hogy Tözsér, a Törökvas olimpiai helyezett birkozó baj-

noka a pehelysúlyban 19 induló közül második helyezett lett. Az eredményt azonban megmagyarázza, hogy a délután 6 óraker kezdődő verseny az egyik nap hajnali 3 óraker, a második nap reggel 7 óraker ért véget.

Fieraru a Juventusban

Fieraru a Venus válogatott centerhalfja bejelentette a Szövetségénél távozási szándékát. A válogatott centerhalf a

Juventusban kíván elhelyezkedni. Így érthető, hogy a Venus Juhászt akarja megszerezni.

Vasárnap: Hegedüs-kupa verseny

Vasárnap kerül lebonyolításra a Hegedüs vándortrofea, mely most került harmadszor kiírásra. Erdély legkiválóbb vívói mérkőznek az elsőségért. Eddig a Kolozsvári A. C., a

Haggibor és Temesvárról az Electrica jelentette be részvételét. A verseny vasárnap egész nap tart. Belépő-díj nincs. A verseny színhelye az egyet helyisége, Reg. Maria 2.

Füvesíteni fogják az összes A. divíziós pályákat

Marinescu tábornok, a Szövetség elnöke bejelentette — hogy a közeljövőben elrendelik az összes A-divíziós pályák füvesítését. A füvesített pályán

hozzá fognak járulni a játékosok technikai tudásának fejlesztéséhez és sok sérülés megakadályozója lesz.

Rádió műsor

SZOMBAT.

BUCUREȘTI. 7.30 Ritmikus torna, hiradó, reggeli hangverseny, háztartási, orvosi tanácsok. 13 Időjelzés, időjárás, kulturális hírek, sport, vizá-lásjelentés. 13.10 Déli hangverseny. Közben sporthírek. 13.40 Gramofonlemez. 14.15 Hírek, időjárásjelentés, rádió-hiradó. 14.30 Gramofonlemez. 15 Hírek 16.45 Előadás. 17 Az ország őrsege szervezet órája. 18.15 A munka és öröm szervezet órája. 19.15 Felolvasás. 19.30 Gramofonlemez. 20 Felolvasás. 20.15 Gramofonlemez. 21 Üzenetek. 21.15 Táncczene. 23 Hírek. 23.15 Gramofonlemez. Majd hírek kül

földre német és francia nyelven. Utána közlemények.

BUDAPEST I. 7.45 Torna, hírek, hanglemezek. Utána étrend, közlemények. 11 Hírek. 11.20 és 11.45 Felolvasás. 13 Déli harangzó. 13.10 Énekszámok. 13.40 Hírek. 14.20 Pontos időjelzés. 14.30 Hanglemezek. 15.30 Hírek. 17.15 Gyermekelőadás. 17.45 Pontos időjelzés. 18.10 A posta műszaki tanácsadója. 19.40 Előadás. — 20.15 Hírek. 20.25 Cigányzene. 21.05 Vigjáték. 22.40 Hírek. 23 Budapesti Hangverseny zenekar. — 23.40 Hírek német, olasz, angol és francia nyelven. 24.30 Táncclemezek. 1.05 Hírek.

NYOMATOTT PÁSZTOR EDE CÉGNEL ORADEA

Saját termésű
FAJBOROK
kisüsti pálinkák olcsó arban
1 liter jó asztali bor 10 Lei
6 " vététnél 9 Lei
Marghitai Uradalom borlerakata
Piata Mihai Viteazul 1. Fúciul pa.ota

Elvált felesége feljelentésére telesséért elítelt a hadbírósg egy gazdát

Kolozsvár, június 16.

katonai törvénytörésért tegnap vonta felelősségre Farakas József bihardioszegi gazdát, aki ellen — miként a vádirat felolvasása során kitünt — tulajdon felesége emelt vádat. Az utóbb elvált asszony állítása szerint egykori férje 1936. októberében, az akkori királylátogatás alkalmával, fel ségértő kijelentéseket tett.

A törvénytörés zárt tárgyalás keretében foglalkozott az ügygel, amelyben a védelmet Maier Titus ügyvéd látta el.

A bíróság — a kihirdetett ítélet szerint — enyhítő körülmények figyelembevételével, egyhónapi fogházra, 2000 lei pénzbüntetésre és 1000 lei per költség megtérítésére ítélte el a vádlottat.

Apróhirdetések

ALLÁS

Intelligens jómodoru ügynöknek szép jövedelmet biztosítunk helyi foglalkozással. — Cim a kiadóban. 1126

Bevezetett körzetben a Magyarság árusításához, megbízható, gyakorlott rikkancsot keresünk azonnalra. Biztosított 50 lei napi kereset napi pár órai elfoglaltsággal. Jelentkezni a kiadóhivatalban.

Perfekt főzni tudó jómodoru mindenek szakácsné állandó jó helyre felvétetik. Cim a kiadóban. 1745

Bejárónót azonnalra felveszek. Horvát, Cogálniceanu 2-c 1870

Kifutófiu vagy leány felvétetik. Osváth cipő-szalón, Piaja Unirii 10. 1869

VÉTEL-ELADÁS

Eladó két hold föld, két lakó házzal. Str. Muntilor 54. Oradea. 1871

Staniol-papír, fehér és színes, nagy választékban, továbbá selyem papírok minden színben kaphatók Pásztor Ede négnél, Piaja Mihai Viteazul 4.

KÜLÖNFÉLE

Multat, jelent, jövőt mondok 20 leiért és bármilyen bajban segíteni tudok. Moldova ucca 58-a. Oradea. 1817

Töltőtoll javítást szakszerűen, gyorsan és olcsón végez Pásztor Ede cég.